

CENTER FOR
THE DEFENCE OF
THE INDIVIDUAL

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

תאריך: 22.07.2015
בתשובה נא לציין: 78563

בדואר רשום
ובפקס: 02-6467001

דחוף!

לכבוד
עו"ד יהודה וינשטיין
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
רח' צלאח א-דין 29
ירושלים 91010

מכובדי,

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده 4
القدس 97200

הاتف. 02. 6283555
פקס. 02. 6276317

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

הנדון: **שימוש שעושים חוקרי שב"כ באמצעי חקירה אסורים**
סימוכין: מכתבנו 78563 מיום 20.4.15; תשובתה 811-99-2015-005361
של עו"ד רחל מטר מיום 15.6.15

1. הריני לשוב ולפנות אליך בנושא שבנדון, כדלקמן.
2. ביום 20.4.15 פנינו אליך ופירטנו מספר תופעות פסולות, העולות כדי עינויים ו/או יחס בלתי אנושי ואכזרי, שמצאנו בעדויות רבות שהגיעו אלינו של נחקרי שב"כ פלסטינים. כוונת הפנייה, השנייה בסוגיה זו (לאחר שפנייתנו הראשונה מיום 11.9.14 לא העלתה דבר), היתה להניע את הגורמים, שאמורים לפקח על התנהלות השב"כ וחוקריו, לבדוק את המערכת לכל רוחבה, לוודא שלא מתרחשות תופעות אסורות, ואם אכן מתרחשות – למהר ולשרשן. בנוסף, הציפייה היתה לשינוי נהלי חקירה, בכדי למנוע הישנות תופעות חמורות בעתיד.
3. ביום 23.6.15 התקבל במשרדנו מענה מאת עו"ד רחל מטר, הממונה על המבט"ן. בתשובתה שבה עו"ד מטר וכתבה כי אין בידי המערכת לבדוק את הנושאים שעלו בפנייה, מאחר שלא פורטו בה מקרים פרטניים. בנוסף, השיבה עו"ד מטר לטענתנו, כי עמדה זו של משרד המשפטים הינה בעייתית, מאחר שהיא חוסמת את הדרך בפני טיפול רוחבי בתופעות פסולות החוזרות בחקירות שב"כ. לדברי עו"ד מטר, באם מצטברות מספר תלונות, החוזרות על תופעה פסולה מסוימת, אזי הדבר נבחן ומטופל. כדוגמא הובא בג"ץ 3533/08 **סוויטי נ' שירות הביטחון הכללי** (לא פורסם, פסק דין מיום 9.9.09).
4. קשה לומר שדעתנו נחה בעקבות תשובתה של עו"ד מטר. המוקד להגנת הפרט, וארגונים נוספים, שבים ומתלוננים על תופעות פסולות, שחוזרות על עצמן ברבות מן החקירות עליהן העידו מתלוננים. לא זכור לנו מקרה מהזמן האחרון בו התערבו גורמי משרד המשפטים והורו על ענישה של חוקרים שסרחו, או, למצער, הורו לשב"כ על שינוי נהלים. לצורך העניין, בג"ץ סוויטי שהובא כדוגמא לעיל רק מחזק את טענותינו; מדובר בשינוי נהלים שנעשה רק לאחר התערבות בית המשפט העליון, ולא ביוזמת משרד המשפטים עצמו בעקבות תלונות שהגיעו לפתחו.
5. כדי להדגיש את העובדה שאיננו מעלים טענות בעלמא, ברצוני להביא בפניך את הנתונים המטרידים הבאים, המתייחסים לכל ארבע התופעות הפסולות שהעלינו במכתבנו שבסמך. למוקד להגנת הפרט הגיעו, החל מקיץ 2013, 116 עדויות של כלואים פלסטינים, שהיו נתונים לחקירת שב"כ במתקן החקירות בשקמה, אשקלון, מאוגוסט 2013 ועד מרץ 2014.

6. מתוך אותן 116 עדויות, 39 נחקרים העידו כי הושבו במהלך החקירות הפרונטליות על כסאות חקירה מעוותים – 18 מתוכם העידו על כסא קטן מהרגיל, שגרם לכאבי פרקים וגפיים עזים; 14 מתוכם העידו על כסאות בהם המשענת נטתה אחורה או קדימה; 9 העידו על רגלי הכסא, שלא היו אחידות באורכן, מה שגם לטלטולם המתמיד מצד לצד; 6 העידו על כסאות עם רגל חמישית, מה שגרם לתחושת טלטול מתמדת.
7. מתוך 116 העדויות, 37 העלו כי הנחקרים נאזקו באיזוק מכאיב וממושך גם בידיהם (שנקשרו אחורה) וגם ברגליהם (שנקשרו אחורה), בלא שניתנה לנחקר האפשרות ליישר את הרגליים).
8. מתוך 116 עדויות, 68 נחקרים העידו כי אוימו על-ידי החוקרים (איומים במעצר מינהלי, ב"חקירה צבאית", במעצר בני משפחה ובפגיעה ברווחתם ועוד). 62 נחקרים העידו כי סבלו מצעקות במהלך החקירה, מתוכם 50 העידו על צעקות ישר לתוך האזניים, כאשר 10 העידו כי שני חוקרים צעקו אל תוך שתי אזניהם בו זמנית. מתוך 62 הנחקרים שהעידו כי צעקו עליהם, 25 העידו כי הצעקות לוו ביריקות. מתוך אותן 116 עדויות, 50 העידו כי החוקרים קיללו אותם והשפילו אותם קשות בביטויים גסים ופוגעניים.
9. מתוך 116 עדויות, 6 נחקרים העידו כי נאזקו למיטה למשך יממה או שתיים, באצטלה של הגנה מפני "איום בהתאבדות". הנחקרים הללו העידו כי צעד זה הוביל לשבירת רוחם בהמשך החקירה.
10. ברי כי לא כל 116 העדים מוכנים היו להגיש תלונה פרטנית לגורמים האמונים על כך במשרד המשפטים. ניתן להבין את חששם כי יאונה להם רע על-ידי כוחות הביטחון הישראליים (ו/או הפלסטינים). על אף החשש המובנה, 13 הרהיבו עוז והגישו תלונות פרטניות לראשת המבתי"ן, באמצעות המוקד להגנת הפרט.
11. בינתיים, התלונות הללו לא הביאו לתוצאות כלשהן.
12. כעניין שבמדיניות, גורמי הבדיקה אינם מבררים טענות של מתלוננים, שאינם מוכנים למסור בפניהם גרסה בעל-פה (למרות הבעייתיות בדרישה זו מקורבן עינויים בנסיבות דכאן). רק אלו שמוכנים למסור גרסה, זוכים שתלונתם תיבדק. אף מתוך אלו שנבדקות בסופו של דבר, לא נודע לנו על צעד כלשהו שננקט בעקבות מידע שהגיע לגורמים הבודקים על התופעות הפסולות בחקירות.
13. כלומר, על אף שמדובר בתופעות פסולות שחוזרות במספר רב מאוד של חקירות, כפי שמעידים הנתונים שבידינו, משרד המשפטים אינו בודק את התופעות הללו ללא תלונות פרטניות. כאשר מוגשות תלונות פרטניות, הן נסגרות בסיטונות, ואלו שלא נסגרות, איננו יודעים אם צעד מערכתי כלשהו ננקט בעקבותיהן.
14. על אף הכחשתה של עו"ד מטר, אכן מדובר במבוי סתום. אין לנו אלא להביא את הדברים הללו לידיעתך, ולבקש את התערבותך בנושא, כדי שבדיקה מעמיקה ורצינית של הטענות שאנו מעלים תתבצע.

בכבוד רב,

דניאל שנהר, עו"ד

לוט:

העתקים:

עו"ד רחל מטר, הממונה על המבתי"ן, בפקס: 02-6466230
עו"ד זינה מודזגברישוילי, ראשת המבתי"ן, בפקס: 02-6467067

